

Justitiedepartementet

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för migration och
inrikes frågor
1049 Bryssel
Belgien

Svar på kommissionens formella underrättelse angående Sveriges genomförande av direktiv 2011/98/EU¹, 2003/86/EG², 2003/109/EG³, 2009/50/EG⁴, 2014/36/EU⁵ och 2014/66/EU⁶, överträdelsenummer 2019/4073

Kommissionen har i en formell underrättelse anfört att Sverige på fyra punkter har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt sammanlagt 14 artiklar i ovan nämnda direktiv. Nedan följer Sveriges svar på den formella underrättelsen. Den svenska regeringen hänvisar även i allt väsentligt till det svar som lämnades den 19 mars 2019 i EUP (2018)9384. Den svenska regeringen står givetvis till förfogande om kommissionen önskar ytterligare redogörelse eller förtydliganden utöver vad som anges nedan. I syfte att underlätta en fortsatt dialog träffas vi gärna på expertnivå för att få bättre kännedom om kommissionens bedömningar efter att den tagit del av detta svar och för att vid behov ytterligare redogöra för den svenska regleringen på området.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/98/EU av den 13 december 2011 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat.

² Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening.

³ Rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning, i lydelsen enligt direktiv 2011/51/EU.

⁴ Rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/36/EU av den 26 februari 2014 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning.

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/66/EU av den 15 maj 2014 om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal.

Svar beträffande de olika artiklarna

1. Underlåtenhet att iaktta handläggningstiderna för ansökningar (artiklarna 5.2 första stycket och 11 a i direktiv 2011/98/EU, artikel 5.4 första stycket i direktiv 2003/86/EG, artiklarna 7.2 första stycket och 19.1 första stycket i direktiv 2003/109/EG, artikel 11.1 första stycket i direktiv 2009/50/EG och artikel 15.1 i direktiv 2014/66/EU)

Drygt 370 000 personer sökte asyl i Sverige under perioden 2012–2016, vilket kan jämföras med 146 000 under femårsperioden innan. Bara under 2015 sökte 163 000 personer asyl i Sverige, motsvarande 12 procent av alla asylsökande inom EU/EES, varav knappt 35 400 ensamkommande barn. Det kom 16 000 asylsökande per miljon invånare till Sverige, vilket kan jämföras med Tyskland dit det kom knappt 5 500 asylsökande per miljon invånare (knappt 450 000 asylsökande). Som Sverige tidigare har nämnt i svaret den 24 mars 2017 i EUP (2014)7218, var utmaningarna för det svenska asylsystemet mycket omfattande. Under hösten 2015 prioriterade Migrationsverket att registrera ansökningar och ordna boende till asylsökande. Framförallt tog mottagandet av det stora antalet ensamkommande barn och prövningen av deras asylärenden omfattande resurser i anspråk. Migrationsverket rekryterade så många nya medarbetare som myndigheten klarade av logistiskt och antalet medarbetare ökade från drygt 4 100 till drygt 8 400 under perioden 2014–2016. Även om antalet medarbetare fördubblades på bara några år var ökningen av antalet inkomna ansökningar betydligt större.

Handläggningstiderna för merparten ärendeslag fortsatte därför att öka under flera år efter 2015. Denna trend har nu vänt. Genom en rad åtgärder som vidtagits både av regeringen och Migrationsverket har den genomsnittliga handläggningstiden inom flera ärendekategorier förkortats:

- förstagångsansökan arbetstillstånd; från 84 dagar 2018 till 53 dagar vid utgången av juli 2019
- förlängningsansökan arbetstillstånd; från 171 dagar 2018 till 105 dagar vid utgången av juli 2019
- företagsintern förflyttning (ICT); från 76 dagar 2018 till 39 dagar vid utgången av juli 2019
- säsongsarbete; från 78 dagar 2018 till 55 dagar vid utgången av juli 2019

Nämnda ärendeslag har därmed en genomsnittlig handläggningstid som understiger den handläggningstid som anges i artikel 5.2 första stycket i

direktiv 2011/98/EU, artikel 15.1 i direktiv 2014/66/EU och artikel 18.1 i direktiv 2014/36/EU. Den problematik vad gäller förlust av uppehållstillstånd respektive rätt att återvända till Sverige som kommissionen pekar på i förhållande till artikel 11 a i direktiv 2011/98/EU bör därmed inte längre vara aktuell. Vad gäller rätten till bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner hänvisas till svaret under punkt 3 nedan. Den genomsnittliga handläggningstiden för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) har ökat marginellt sedan 2018, men ligger fortfarande väl inom den handläggningstid som anges i artikel 11.1 i direktiv 2009/50/EG med 51 dagar vid utgången av juli 2019.

För familjeåterförening och varaktigt bosatta har de handläggningstider som anges i artikel 5.4 första stycket i direktiv 2003/86/EG och i artiklarna 7.2 första stycket och 19.1 första stycket i direktiv 2003/109/EG ännu inte nåtts. Den genomsnittliga handläggningstiden för familjeåterförening var 419 dagar vid utgången av juli 2019 men har minskat med drygt 11 procent (från 472 dagar) sedan 2018. För varaktigt bosatta har den genomsnittliga handläggningstiden ökat marginellt sedan 2018, från 237 dagar 2018 till 243 dagar vid utgången av juli 2019. Migrationsverket räknar med att båda dessa ärendeslag når de legala handläggningstiderna under 2022.

Kommissionen lyfter att problemen kring handläggningstiderna kvarstår trots de åtgärder som Sverige tidigare vidtagit och som uppgetts i svaret till EUP (2014)7218. Regeringen vill dock understryka att ytterligare åtgärder har vidtagits sedan dess. I regleringsbrevet för Migrationsverket 2018 och 2019 har regeringen satt upp mål för bl.a. effektivare handlägningsprocesser och digitalisering. Detta har gett resultat inom bl.a. ärenden som rör arbetstillstånd där arbetsgivare i större utsträckning kan certifieras av myndigheten till att hjälpa arbetstagaren att lämna in kompletta ansökningar. Beviljandegraden i de ärenden där arbetsgivaren certifierats och därmed kunnat bidra till en mer effektiv ansökningsprocess är hög (97 procent under 2018). I ungefär en tredjedel av alla avgjorda förstagsärenden och knappt hälften av alla avgjorda förlängningsärenden har arbetsgivaren varit certifierad. Inom ärendekategorin arbetstillstånd har även ett digitalt ansökningsförfarande införts under 2019 med förhoppningen att behovet av kompletteringar ska minska och därmed leda till förkortade handläggningstider.

Regeringen har även under 2019 fattat beslut om en ny instruktion för Migrationsverket (2019:502), i vilken det framgår att myndigheten ska verka

för att handläggningstiderna för ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd ska bli så korta som möjligt. Dessutom har regeringen annonserat i vårpropositionen (prop. 2018/19:100) att ansvaret för den migrationsverksamhet som bedrivs vid utlandsmyndigheterna ska flyttas till Migrationsverket. Syftet med verksamhetsflytten är att skapa bättre förutsättningar för effektivisering av migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna, vilket förväntas påverka bl.a. utredningsförfarandet i familjeåterföreningsärenden.

Regeringen gav i december 2016 Statskontoret i uppdrag att analysera Migrationsverkets organisation. Migrationsverket har till följd av Statskontorets rapport (2017:6) genomfört en större organisationsförändring som bl.a. har inneburit att myndigheten har inrättat en ny struktur för ledning och styrning. I tillägg till detta tillsatte regeringen 2017 en överdirektör med uppdraget att stärka myndighetens förutsättningar för en effektiv intern styrning. Regeringen har under 2019 gett Statskontoret ytterligare ett uppdrag – att analysera hur Migrationsverket har omhändertagit de rekommendationer som lämnades i rapporten från 2017.

Avslutningsvis kan det framhållas att Migrationsverket under 2019 kommit in med en begäran om författningsändringar för att möjliggöra ett effektivt informationsutbyte i vissa ärendekategorier, t.ex. uppehållstillstånd på grund av arbete, tillstånd för företagsintern förflyttning (ICT-tillstånd), tillstånd för säsongarbete och uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) samt för efterföljande kontroller i dessa ärendeslag. Ett effektivare informationsutbyte för Migrationsverket bör i förlängningen kunna leda till kortare handläggningstider inom de aktuella ärendekategorierna. Begäran bereds för närvarande i Regeringskansliet.

2. Ingen tydlig tidsfrist för att fatta beslut om ett arbetstillstånd och brist på klarhet angående rättsläget vad gäller genomförandet av principen om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd (artiklarna 2 c och d, 4.1, 4.2, 5.2 första stycket och 6 i direktiv 2011/98/EU)

En tredjelandsmedborgare som önskar uppehållstillstånd för att kunna vistats och arbeta i Sverige lämnar in *en* ansökan till Migrationsverket, som hanterar ansökan i *ett enda* ansökningsförfarande. Beslutet utgör vidare *en enda* administrativ handling som omfattar både uppehållstillstånd och arbetstillstånd. Det utfärdas inte något ytterligare tillstånd som bevis för att få tillträde till arbetsmarknaden. Att bestämmelserna om uppehållstillstånd för arbete respektive arbetstillstånd finns i olika kapitel i utlänningslagen

(2005:716) påverkar inte det faktum att det är fråga om ett kombinerat tillstånd. Det vidhålls därmed att direktivets bestämmelser i denna del är uppfyllda genom gällande rätt och rådande ordning.

Vad gäller frågan om tydliga tidsfrister har det inletts ett arbete inom Regeringskansliet med att justera bestämmelsen i 4 kap. 21 b § utlänningsförordningen (2006:97) så att det tydligare ska framgå att tidsfristen om fyra månader i den bestämmelsen gäller såväl uppehållstillståndet som arbetstillståndet. Förändringen bedöms kunna vara på plats i början av 2020.

3. Förvägrad rätt till likabehandling på grund av förvägran/indragning av ställning som bosatt för vissa tredjelandsmedborgare (artiklarna 12.1 c och e i direktiv 2011/98/EU, artiklarna 23.1 d och g i direktiv 2014/36/EU och artikel 18.2 c i direktiv 2014/66/EU)

Kommissionen anför att de svenska bestämmelserna om folkbokföring och bosättningsbaserade förmåner kräver att en tredjelandsmedborgare ska ha vistats i landet under minst 12 månader för att garanteras likabehandling och att detta strider mot de aktuella direktiven (s. 18).

Sverige önskar förtydliga att svensk lagstiftning inte ställer upp något sådant krav.

Folkbokföring

Folkbokföring är det enhetliga begreppet för den registrering av befolkningen som sker i det civila samhällets regi (prop. 2012/13:120 s. 34–35). Folkbokföringens uppgift är att avspegla vem som enligt folkbokföringslagens (1991:481) kriterier ska anses som bosatt här. Den bedömning som görs i folkbokföringen av var en person är bosatt sker således inte för att bedöma huruvida personen har rätt att bosätta sig här eller åtnjuta de rättigheter som de tilldelas enligt annan reglering utan enbart för att fastställa om denne vistas i Sverige på ett sådant stadigvarande sätt att han eller hon ska registreras som folkbokförd här. Denna bedömning sker uteslutande utifrån det svenska intresset av att ha en nationell folkbokföring som korrekt återger uppgifter om invånare i riket så att samhället i stort kan bistås med uppgifter om fysiska personer i Sverige. Ett beslut om folkbokföring har inte några direkta rättsverkningar. Detta har även konstaterats av Högsta förvaltningsdomstolen i rättsfallet HFD 2014 ref. 6.

I 3 § folkbokföringslagen anges att en person måste kunna antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila i landet under minst ett år för att kunna bli folkbokförd i landet. Detta innebär dock inte ett krav på att personen ska ha vistats i landet under minst 12 månader. Det är en framåtsyftande bedömning som görs av personens avsedda vistelse i landet varvid det endast behöver göras antagligt att den kan komma att uppgå till minst ett år. Det förutsätts således inte att vederbörande varit bosatt här under viss tid utan personen kan folkbokföras direkt. Det bör även understrykas att kravet gäller oavsett medborgarskap.

Det finns inte heller något krav på att ett uppehållstillstånd måste gälla för en viss tid. En utlänning som måste ha uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige, får enligt huvudregeln i 4 § folkbokföringslagen endast folkbokföras om detta villkor är uppfyllt. Bestämmelsen innehåller dock inte något krav på att tillståndet måste uppgå till en viss specifik giltighetstid för att förutsättningarna för folkbokföring ska vara uppfyllda. Högsta förvaltningsdomstolen har också i rättsfallet HFD 2017 ref. 32 funnit att det förhållandet att giltighetstiden för ett uppehållstillstånd understiger ett år inte utgör hinder mot folkbokföring. Mot bakgrund av domstolens avgörande har även Skatteverket publicerat ett ställningstagande om folkbokföring vid uppehållstillstånd kortare än ett år. Av ställningstagandet följer bl.a. att en person med uppehållstillstånd som arbetstagare, studerande, doktorand, gästforskare eller motsvarande kan folkbokföras om det utifrån personens avsikt med vistelsen och med hänsyn till personens anställnings- eller studieförhållanden och övriga omständigheter kan antas att personens vistelse i Sverige kommer att uppgå till minst ett år. Detta även om personens uppehållstillstånd är giltigt kortare tid än ett år. Vidare framgår även av ställningstagandet att en familjemedlem till en person med uppehållstillstånd som arbetstagare, studerande, doktorand, gästforskare eller motsvarande kan folkbokföras – om det utifrån familjemedlemmens avsikt med vistelsen, och med hänsyn till anknytningspersonens arbets- eller studieförhållanden och övriga omständigheter – kan antas att familjemedlemmens vistelse i Sverige kommer att uppgå till minst ett år. Detta även om familjemedlemmens uppehållstillstånd är giltigt kortare tid än ett år. Sammanfattningsvis kan således en person som har beviljats uppehållstillstånd för kortare tid än ett år ändå antas komma att vistas i landet i minst ett år och därmed bli folkbokförd.

Socialförsäkringsförmåner enligt socialförsäkringsbalken

Rätten att omfattas av förmåner enligt socialförsäkringsbalken (SFB) grundas på arbete eller bosättning och inte på medborgarskap.

Den som arbetar i Sverige har rätt till arbetsbaserade socialförsäkringsförmåner, även om arbetet sker under en kortare tid. När det gäller bosättningsbaserade förmåner regleras socialförsäkringens bosättningsbegrepp i 5 kap. 2 och 3 §§ SFB. En person ska anses bosatt i Sverige om han eller hon har sin egentliga hemvist i landet (2 §). Begreppet bosatt ska i detta sammanhang i största möjliga utsträckning användas i dess betydelse enligt normalt språkbruk och återspegla de faktiska förhållandena. För en person som kommer till Sverige innebär detta att han eller hon ska anses bosatt i landet om det kan antas att han eller hon kommer vistas i landet under längre tid än ett år (3 §). Bedömningen av om villkoret är uppfyllt bygger således även här på en prognos över den enskildes vistelsetid. Bedömningen ska göras på grundval av hans eller hennes personliga förhållanden. Regeln gäller oavsett medborgarskap. Det finns skäl att betona att den som kommer till Sverige normalt anses bosatt här direkt, om det kan antas att vistelsen kommer att vara längre tid än ett år. Något krav på kvalificeringstid för att anses vara bosatt i Sverige finns således inte. Det finns inte heller något krav på att ett uppehållstillstånd måste gälla en viss tid.

Kommissionen har utgått från att 5 kap. 3 § SFB innebär att bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner inte kan beviljas personer som inte kan folkbokföras i Sverige (s. 13). Det stämmer att det i 3 § första stycket anges att en utlänning som enligt 4 § andra stycket folkbokföringslagen inte ska folkbokföras inte heller ska anses vara bosatt här. Av 4 § andra stycket folkbokföringslagen följer emellertid att detta gäller en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd med stöd av 21 kap. utlänningslagen. Den bestämmelsen gäller således för situationer som inte omfattas av de nu aktuella direktiven.

I svaret till EUP (2018)9384 bekräftade Sverige att de bosättningsbaserade socialförsäkringsförmånerna kan dras in om det tidigare tillståndet löper ut innan det nya tillståndet utfärdas. Det finns anledning att korrigera svaret i denna del eftersom lagstiftningen inte återgavs korrekt med hänvisning till en justering som skett i 5 kap. 12 § SFB. Av första stycket följer sedan tidigare att för den som enligt utlänningslagen behöver ha uppehållstillstånd i Sverige får bosättningsbaserade förmåner som huvudregel lämnas tidigast från och

med den dag då ett sådant tillstånd börjar gälla. Den 1 augusti 2017 trädde ett andra stycke i kraft. Denna nya bestämmelse innebär att den som beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan få bosättningsbaserade förmåner utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Som exempel på detta kan nämnas att den som är beviljad ett uppehållstillstånd för t.ex. arbete och ansöker om ett förlängt uppehållstillstånd för arbete behåller rätten till de bosättningsbaserade förmånerna. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningens tidsfrist för frivillig avresa har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

Vidare anför kommissionen att utgångspunkten för jämförelse vad gäller likabehandling enligt de aktuella direktiven bör vara situationen för svenska medborgare som är bosatta i Sverige.

Likabehandlingsprincipen är central för den fria rörligheten inom EU och gäller unionsmedborgare och deras familjemedlemmar. EU har även inom ramen för migrationspolitiken vidtagit ett antal åtgärder, bl.a. utfärdat de nu aktuella direktiven, för att förenkla för tredjelandsmedborgare att arbeta i en EU-stat och för att minska skillnaderna mellan unionsmedborgare och tredjelandsmedborgare som arbetar lagligen i en medlemsstat men som ännu inte har ställning som varaktigt bosatta (se t.ex. skäl 19 i direktiv 2011/98/EU). Det finns skäl att påpeka att med varaktig bosättning menas den ställning som en tredjelandsmedborgare kan få efter fem år i en medlemsstat enligt direktiv 2003/109/EG om varaktigt bosatta icke-EU-medborgares ställning, vilket är en annan situation än den de nu aktuella direktiven är avsedda att reglera.

Direktiv 2011/98/EU, 2014/36/EU och 2014/66/EU innehåller bestämmelser om likabehandling bl.a. inom den sociala tryggheten och anger också skälvis vad likabehandlingen avser. Som nämns i föregående stycke är syftet att minska skillnaderna mellan unionsmedborgare och tredjelandsmedborgare som arbetar lagligen i en medlemsstat. I skäl 24 i direktiv 2011/98/EU framgår också att direktivet inte bör tillerkänna arbetstagare

från ett tredjeland fler rättigheter än de som redan föreskrivs i gällande unionsrätt på området social trygghet för tredjelandsmedborgare som har gränsöverskridande anknytning, dvs. som lagligen vistas inom en medlemsstats territorium och inte befinner sig i en situation som i alla avseenden är begränsad till en enda medlemsstat, se artikel 1 i EU:s förordning 1231/2010 om utvidgning av förordningarna 883/2004 och 987/2009. På det sätt som skälen i direktiv 2011/98/EU, 2014/36/EU och 2014/66/EU uttrycks, är det Sveriges uppfattning att det inte går att utläsa att avsikten är att likställa de situationer som de direktiven omfattar med den situation som gäller för en tredjelandsmedborgare som har gränsöverskridande anknytning och som därför tillförsäkras rättigheter som grundas i den fria rörligheten inom EU. De villkor som gäller i sådana situationer, bl.a. genom förordning 883/2004, är sprungna ur behovet att samordna de sociala trygghetssystemen inom unionen och har alltså andra syften än vad de nu aktuella direktiven har. Det är därför tveksamt om slutsatser i rättsfall om likabehandling som avser den fria rörligheten inom EU per automatik kan överföras till att gälla likabehandling enligt de nu aktuella direktiven på det sätt som kommissionen gör gällande.

Mot denna bakgrund vidhålls att den rätt till likabehandling i fråga om sociala förmåner som följer av direktiv 2011/98/EU, 2014/36/EU och 2014/66/EU innebär att tredjelandsmedborgaren ska behandlas på samma sätt som svenska medborgare. Det krav på bosättning som finns i svensk rätt för vissa socialförsäkringsförmåner gäller oavsett medborgarskap. En svensk som är bosatt utomlands och som återvänder till Sverige men som inte har för avsikt att vistas här under längre tid än ett år kan därför inte ta del av dessa förmåner. Om rätten till likabehandling skulle innebära att kravet på bosättning inte skulle tillämpas på tredjelandsmedborgare som tillfälligt arbetar i Sverige och som inte har för avsikt att stanna i landet i ett år, skulle dessa tredjelandsmedborgare behandlas på ett mer fördelaktigt sätt än svenska medborgare i samma situation, vilket inte är rimligt. Ordalydelsen i de aktuella direktiven synes inte ge stöd för en sådan tolkning. En sådan tolkning skulle också innebära en inskränkning av medlemsstaternas nationella kompetens att utforma de sociala trygghetssystemen.

Hälso- och sjukvård

Med social trygghet avses också förmåner inom hälso- och sjukvården. Av 8 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30, HSL) följer att landstinget ska erbjuda hälso- och sjukvård åt den som är bosatt inom landstinget.

Tolkningen av bosättningsbegreppet utgår från folkbokföringslagen. Landstinget ska även erbjuda hälso- och sjukvård åt den som, utan att vara bosatt här, har rätt till vårdförmåner i Sverige vid sjukdom och moderskap enligt vad som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghets-systemen (8 kap. 2 § HSL). Om någon som vistas inom landstinget utan att vara bosatt där behöver omedelbar hälso- och sjukvård, ska landstinget erbjuda sådan vård (8 kap. 4 § HSL). Motsvarande bestämmelser om tandvård finns i tandvårdslagen (1985:125). I lagstiftningen görs således inte någon åtskillnad baserad på medborgarskap. Sverige vidhåller sin bedömning att kravet på likabehandling avseende hälso- och sjukvård i de aktuella direktiven tillgodoses i svensk rätt.

Utbildning och yrkesutbildning

Regeringen anser att svensk rätt även är förenlig med de aktuella EU-direktivens krav på likabehandling i fråga om utbildning och yrkesutbildning. För att tredjelandsmedborgare som omfattas av direktiven ska likabehandlas med svenska medborgare i fråga om utbildning och yrkesutbildning krävs inte att de ska ha vistats eller varit bosatta i landet, varken under minst tolv månader eller under någon annan tid. Det krävs inte heller att de ska vara folkbokförda i Sverige.

Rätten till utbildning, inklusive yrkesutbildning, inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna regleras i skollagen (2010:800). Regleringen innebär dels att den som är bosatt i landet har rätt att delta i utbildning (se t.ex. 7 kap. 2 och 3 §§, 15 kap. 5 § 20 kap. 11, 20 och 31 §§ och 21 kap. 11 § skollagen), dels att vissa personkategorier som de facto inte är bosatta i landet ges motsvarande rätt. Detta sker lagtekniskt genom att de *likställs* med de som är bosatta i landet. Enligt 29 kap. 2 § andra stycket 3 skollagen ska således den som har rätt till utbildning enligt skollagen till följd av EU-rätten *anses* som bosatt i landet vid tillämpning av skollagens bestämmelser om rätt till utbildning. Detta gäller även om personen inte är folkbokförd i Sverige.

Ovanstående innebär att tredjelandsmedborgare som omfattas av bestämmelserna om rätt till likabehandling i fråga om utbildning och yrkesutbildning i de aktuella EU-direktiven ska anses som bosatta i Sverige vid tillämpning av skollagen. Följaktligen har dessa tredjelandsmedborgare, precis som svenska medborgare som är bosatta i Sverige, möjlighet att delta

även i sådan utbildning enligt skollagen som förutsätter bosättning i landet. Det gäller t.ex. utbildning i gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna.

När det gäller utbildning och yrkesutbildning som regleras i andra författningar, t.ex. yrkeshögskoleutbildning, ställs det över huvud taget inte upp några krav på bosättning.

Det vidhålls därför att den svenska regleringen uppfyller direktivens krav på likabehandling i fråga om utbildning och yrkesutbildning.

4. Följder av administrativ tystnad (artikel 5.2 tredje stycket i direktiv 2011/98/EU, artiklarna 7.2 fjärde stycket och 20.1 andra stycket i direktiv 2003/109/EG, artikel 5.4 tredje stycket i direktiv 2003/86/EG och artikel 11.1 andra stycket i direktiv 2009/50/EG)

Kommissionen anför att Sverige inte uppfyller sin skyldighet att ge tillräcklig rättssäkerhet i situationer då ett beslut inte har fattats inom de tidsfrister som anges i direktiv 2011/98/EU, direktiv 2003/109/EG, direktiv 2003/86/EG och direktiv 2009/50/EG och att Sverige inte tillhandahåller ett effektivt rättsmedel i fall av administrativ tystnad såsom krävs enligt direktiven.

Vad gäller direktiv 2003/86/EG och 2003/109/EG ska det inledningsvis påpekas att det i artikel 5.4 första stycket respektive artikel 7.2 första stycket anges att ett beslut ska fattas senast nio respektive sex månader från det att ansökan lämnats in. Följderna av att ett beslut inte har fattats när dessa tidsfrister löper ut kan därmed hanteras inom ramen för en dröjsmålstalan enligt 12 § förvaltningslagen (2017:900). Sverige har i dessa avseenden därmed uppfyllt sina skyldigheter enligt direktiv 2003/86/EG och 2003/109/EG.

Vad gäller artikel 5.2 tredje stycket i direktiv 2011/98/EU, artikel 20.1 andra stycket i direktiv 2003/109/EG och artikel 11.1 andra stycket i direktiv 2009/50/EG har det inletts ett arbete inom Regeringskansliet med att införa bestämmelser i utlänningsförordningen som gör det möjligt för sökanden att begära att myndigheten ska avgöra ett ärende enligt förfarandet i 12 § förvaltningslagen om de tidsfrister som anges i direktiven har överskridits. Förändringarna bedöms kunna vara på plats i början av 2020.

Högaktningsfullt

Alexandra Wilton Wahren

Rättschef